20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކް ލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން
17 ޖުލައި 2024
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެ (ކޮމިޓީ ކުރ ކޮޓަރި)6
ފެށުނު ގަޑި: 10:00

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގަ އްރިރު ؛ މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދު اله ރިފާޢު{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް އިއްޒަތްތެރި އެންމެހައި
މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވަނީ 17 ޖުލައި 2024 ވަނަ ދުވަހުގެ
ހެނދުނު 10:00 ޖެހިއިރު ކޮމިޓީ ނަންބަރު 2ގައި. ސޮރީ! ކޮމިޓީ ނަންބަރު 6ގައި. މިވަގުތު ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ
މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު، ހިތާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު
ސިރުހާން، ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލްސަން އަޙްމަދު، ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޙަސަން ވަޙީދު، ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިއުޝާދު. މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި މި
އިނީ ދެ ކަމަކަށް އަލިއަޅުވާލަން. ފުރަތަމަ ނަންބަރުގައި މި އޮތީ ކޮމިޓީގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތަކާ މެދު
މަޝްވަރާކޮށް ގޮތެއް ނިންމުން. ދެން މި އައިޓަމާ އެކީގައި ކުރިއަށްދާނަން. މިހާރު ތި ފެނިވަޑައިގަންނަވަނީ 19
ވަނަ މަޖިލީހުގައި މި ކޮމިޓީ އަލަށް އުފެދި، މި ކޮމިޓީ ހިންގުމަށް ޓަކައި އެކުލަވައިލި ގަވާއިދު. އެހެންވީމާ، މި
ގަވާއިދު އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާފައި ގަވާއިދަށް އެއްވެސް އުނިއިތުރެއް ގެންނަން ބޭނުން ކަމަށް ވަންޏާމު
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެ ފުރުޞަތު ލިބޭނެ. އަދި އެއާއި އެކީގައި ގަވާއިދު ފާސްކޮށްލަން ވިސްނާފައި އޮތީ.
ދެން ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ބޮޑަށް ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭނެ އެއްކަމަކީ ދެ ނަންބަރު އައިޓަމް. އެއީ ކޯރަމް.
ޖުމުލަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީގައި މި ތިބެނީ 11 މެންބަރުން. އެހެންވީމާ، ކޯރަމަކަށް އާންމު އުސޫލަކުން ހުރިހާ
ކޮމިޓީތަކެއްގައި ވެސް މި ގެންގުޅެނީ ކޮމިޓީގައި މަޝްވަރާކުރުމަށް 4 މެންބަރުން ހަމަވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާމު އެއީ
ރަނގަޅު ކޯރަމެއް ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، ކަމެއް ނިންމާ ކަމަށް ވަންޏާމު 6 މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތަކުން
ނިންމާ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އިތުރު އެއްވެސް ކަހަލަ ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލެވޭތޯ. އަލުން އަޅުވާލަދެއްވާ ފުރަތަމަ
ހިސާބުން ފެށިގެން މަޑުމަޑުން ކިޔާލެވޭ ވަރަށް. ބިލު ދިރާސާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް. ފުރަތަމަ ވެސް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބިލެއް މި ކޮމިޓީއަށް އައިސްފި ކަމަށް ވަންޏާމު ނިންމަންޖެހޭނެ ކަމަކީ އެ ބިލު ނިންމާނެ
ސުންގަޑިއެއް ކަނޑައެޅުން. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއާ އިތުރު މެންބަރަކު ގުޅިވަޑައިގެންފި. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް. މަރުޙަބާ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. މި
ބަލައިލެވުނީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މިއޮތް އެންމެ ފަހުން ޢަމަލުކުރެވުނު އުސޫލު. މި އުސޫލަށް އެއްވެސް
އުނިއިތުރެއް ގެންނަން ބޭނުންފުޅުވާ މެންބަރެއް ހުރި ކަމަށް ވަނީނަމަ ނުވަތަ އެއްވެސް ޚިޔާލެއް އޮތް މެންބަރެއް
ވަނީ ނަމަ ފުރުޞަތު. މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު.
1

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރަނގަޅު ކަންނޭނގެ ހަމަ އާންމުކޮށް ހުރިހާ
ކޮމިޓީތަކެއްގައި ވެސް މި އުސޫލު ޖެނެރަލީ. އެހެންވީމާ، މި އޮތް ގޮތަށް އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް
ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ އުސޫލުތައް ފާސްކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން.
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑަށް ވެސް ހީވަނީ މިއީ ކުޑަކުޑަ މީގެ ކުރިއަށްދިޔަ ވާހަކައިގައި އަހަރު ރިޕޯޓެއް ނޫން އަސްލު
ދިވެހި ބަހުގައި ބޭނުންކުރާނީ. އަހަރީ ރިޕޯޓު ހަމަ ކިޔާނީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެ އިޞްލާޙު ހަމަ ގެންނަންޖެހޭ
ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އަހަރު ރިޕޯޓެއް ނުކިޔާނެ ދިވެހި ބަހުގައެއް އިނގޭތޯ. އާދެ! އަހަރީ ރިޕޯޓަށް ހަމަ
ބަދަކުވާންޖެހޭނީ. އާދެ! އަހަރީ ރިޕޯޓަށް އެތަން ބަދަލުކޮށްފައި ދެން ފާސްކުރަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ހުށަހެޅުއްވި...
މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ދެންމެ އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާ މި ކުރެވުނީ އަހަރުގެ ބަދަލުގައި އަހަރީ ރިޕޯޓު. އެގޮތަށް
އިޞްލާޙުކޮށްލާފައި މި އުސޫލުތައް ފާސްކުރުމަށް އަޅުގަނޑު މި އިޞްލާޙާ އެކީގައި ހުށަހަޅަން.
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާ މުޞްޠަފާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އަހަރު ރިޕޯޓު އިން
ކޮންމެ ތަންކޮޅެއް އަހަރީ ރިޕޯޓަށް ބަދަލުކޮށް، އިތުރު އިޞްލާޙަކާ ނުލައި މިވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި
2

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
އޮތް އެންވަޔަރަންމަންޓް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީ ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލު ފާސްކުރުމަށް ޓަކައި ހުށަހަޅުއްވާ، އަދި
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް ވަނީ ތާއީދުކުރައްވާފަ. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް
ފާސްކޮށްލުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ހުށަހަޅުއްވައި މާފަންނު ހުޅަނގު
ދާއިރާގެ މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް
ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީ ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލު މިވަގުތު މި ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން
ފާސްވެއްޖެ ކަމުގައި ދަންނަވަން. މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި ދެން ކުރިއަށް ހުރި ބައިތަކާއިގެން ކުރިއަށްދާނަން.
އަޅުގަނޑުމެންގެ އެޖެންޑާގައި ދެވަނަ ކަމަކަށް މި އޮތީ އެހެނިހެން. މި އައިޓަމްގެ ދަށުން އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަކު އެއްވެސް ޚިޔާލެއް ނުވަތަ އެއްވެސް ކަމެއް ހުށަހަޅުއްވަން ބޭނުންފުޅުވާނަމަ އެ ފުރުޞަތު ހުށަހަޅަން.
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއަށް އިތުރު ބައިވެރިޔަކު ބައިވެރިވިކަން ފާހަގަކޮށްލަން. ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސަދު اله ޝިހާބް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޙަސަން ވަޙީދަށް.
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. އާދެ! ރާއްޖޭގައި ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށުގައި ކުނީގެ މައްސަލަތައް
އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް ޝަކުވާއެއްގެ ގޮތުގައި އެބަ އާދޭ އިނގޭތޯ. ކުނި ނުނެގުމުގެ މައްސަލަ މިއީ ޒަމާނުއްސުރެ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކި ގޮތްގޮތަށް އެކި ސިފަސިފައިގައި ޝަކުވާގެ ގޮތުގައި އަންނަ މައްސަލަތައް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ފެނޭ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޚިޔާލުފުޅާ އެކީގައި ވަޒީރު ކުނީގެ މި މައްސަލަ
ޙައްލުކުރުމަށް އެ މިނިސްޓްރީން ކުރައްވާ ކަންތައްތަކާއި މިހާރު ކުރެވިފައި ހުރި ކަންތައްތަކާ ބެހޭގޮތުން. އާދެ!
ކުނީގެ މައްސަލަ، މިކަމާ ގުޅޭ ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ ޚާއްޞަކޮށް ވަޒީރު ދެން ވެމްކޯގެ އިސްވެރިޔާ މި ކޮމިޓީއަށް
ހާޒިރުކޮށް މިކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށްލަދޭން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިތުރު ބައިވެރިޔަކު ގުޅިވަޑައިގެންފި. ފުނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު
މަމްދްޫޙ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރަށް.
3

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރާއްޖޭގައި ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށުގައި ކުނި ވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ޖަމާވެފައި އިނގޭތޯ. ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައި މިވަގުތު
ގިނަ ރަށްތަކުގައި ރޯގާގެ މައްސަލަ ވެސް އެބައުޅޭ. އެ މައްސަލައިގެ އިތުރަށް ފުޅާވެ، ކޮންޓްރޯލް ނުވެގެންދާ
ހިސާބަށް ރަށްރަށުގައި ޙަޤީޤަތުގައި ގޮސްފައި މި އޮތީ ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގައި އެކަންކަން ހަމަޖެހިފައި ނެތީ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އެ މައްސަލައަށް އެ ވިދާޅުވި، އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުން ޙަސަން ވަޙީދު
ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރާ ހާލުގައި ހަމަ މިކަމާ ބެހޭ ވުޒާރާތަކުގެ ބޭފުޅުންނާއި އަދި އެހެނިހެން
އިދާރާތަކުގެ ބޭފުޅުން ވެސް ގެނެސް މިކަމާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު
ދަންނަވައިލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެހެން އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އެއްވެސް ޚިޔާލެއް ހުށަހަޅާލަން ނުވަތަ
އެއްވެސް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާލަން. އިތުރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއްގެ އިތުރު ހުށަހެޅުމެއް ނުވަތަ ޚިޔާލެއް ނެތީމަ،
އަޅުގނޑުމެންގެ ކުރިމައްޗަށް އެބައޮތް ހުށަހެޅުމެއް އައިސްފައި އަދި ތާއީދު ލިބިފަ. ރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި
ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ އަދި ކުނި ރަށްރަށުން ނެގުމުގައި އެތައް ބައިވަރު ތަކުލީފުތަކެއް އުފުލެމުންދާތީ މި ކަންކަން
ހައްލުކުރުމަށް ޓަކައި ކަމާ ބެހޭ ވުޒާރާތަކުގެ އިސްވެރިން މި ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކޮށް، މިކަމާ މަޝްވަރާކުރުމަށް
ހުށަހެޅިފައި އޮތް ހުށަހެޅުމެއް. މި ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ވަޙީދު އަދި މި
ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރެއްވީ މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު. މި ހުށަހެޅުމަށް ހުށަހެޅުން
ހުށަހަޅައި ތާއީދު ލިބިފައިވާތީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ހުށަހެޅުމާ ދޭތެރޭގައި ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް
ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ހުށަހެޅުން ފާސްވެއްޖެ ކަމުގައި،
މިވަގުތު ކޮމިޓީގައި ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ އިއްތިފާގުން ފާސްވެއްޖެ ކަމުގައި ދަންނަވަން. މަތިވެރި
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު.
މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
4

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މިސްކިތްތަކުގެ ކަރަންޓު ޚަރަދު މި ދަނީ ހަމަ
ޙަޤީޤަތަށް ބުނާ ނަމަ އަތްނުފޯރާ ފަށަށް ބޮޑުވަމުން. ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް، ބަޖެޓުން ބޮޑު އެއްޗެއް ހޭދަކުރަމުންދާއިރު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބައޮތް މިއަށްވުރެ ޚަރަދު ކުޑަކޮށް އެ މަސައްކަތްކުރެވޭނެ އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖެއްސުން.
އަޅުގަނޑު ހަމަ މިކަން މި ފާހަގަކޮށްލީ އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ އިސް ބޭފުޅުން އަދި މިނިސްޓަރު މިކޮޅަށް
ހާޒިރުކުރާއިރު އެ ބޭފުޅުންގެ މެންޑޭޓުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމަކަށްވާތީވެ، އެ ބައްދަލުވުމުގެ އެޖެންޑާގައި
މިސްކިތްތަކުގެ ސޯލާ ސިސްޓަމް ހަރުކުރުމުގެ ކަންތަކާ ބެހޭގޮތުން ވެސް ސުވާލުކުރުމަށް އެޖެންޑާގައި
ހިމަނައިދެއްވުމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ހަމަ މި ދަންނަވައިލީ. ހުށަހެޅުމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު މި
ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ވަޙީދު.
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް
އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިތުރު ހުށަހެޅުމެއް މިވަނީ ލިބިފަ. ކުނީގެ މައްސަލައިގެ ކަންކަމާ ގުޅިގެން
މިނިސްޓަރު ހާޒިރުކުރާ ޖަލްސާގައި މިނިސްޓަރާ އިތުރަށް މަޝްވަރާކުރަން ނުވަތަ އެޖެންޑާކުރުމަށް ޓަކައި
މިސްކިތްތަކުގެ ކަރަންޓުގެ ޚަރަދު ބޮޑުވަމުންދާއިރުގައި އެ މިސްކިތްތަކުގައި ސޯލާ ސިސްޓަމް ހަރުކުރުމާ ދޭތެރޭގައި
މިނިސްޓްރީގެ ވިސްނުން ހުރި ގޮތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް. މި ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވަނީ މަތިވެރި
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު އަދި މި ހުށަހެޅުމަށް ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޙަސަން ވަޙީދުވަނީ ތާއީދުކޮށްފަ. އެހެންކަމުން މި ހުށަހެޅުމާއި ދޭތެރޭގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ
ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ދެންމެ
އެ ހުށަހެޅި ތާއީދު ލިބިފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ވޯޓަށް ދަންނަވައިލި ދަންނަވައިލުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއަށް މިވަގުތު
5

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި 9 އިއްޒަތްތެރި ؛ 8 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ތެރެއިން 7 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ
ތާއީދު ލިބުމުން މި ހުށަހެޅުން ފާސްވީ ކަމުގައި ދަންނަވަން. އާދެ! ހަމަ އެއާއެކު މި ހުށަހެޅުމަށް
ފެނިވަޑައިނުގަންނަވާ އެއްވެސް މެންބަރަކު ހުރި ކަމަށް ވާނަމަ، ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. (ވޯޓުދެއްވުން)
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސަދުاله ޝިހާބް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސްޕެސިފިކަލީ އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ސާފުކުރަން ބޭނުންވާ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިތުރު ޚިޔާލެއް ހުށަހެޅުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސަދުاله ޝިހާބަށް
ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސަދުاله ޝިހާބް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލަކީ އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީއަށް
މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ސާފުކުރަން ބޭނުންވާ ސްޕެސިފިކް ކަންތައްތަކެއް ފާހަގަކުރުމަށްފަހު ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ފޮނުވާ
ސިޓީއެއް ފޮނުއްވާފައި ދެން މިނިސްޓަރާ ސުވާލުކުރަން. އެއީ މީގައި މިނިސްޓަރު ވެސް ގިނަފަހަރަށް މިކޮޅަށް
އައިސްފައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޓީގައި ބަޔާންނުކުރެވި ހުންނަ ސުވާލުތައް ކުރީމަ ދެއްވާނެ ޖަވާބަކީ ބަލައިލާފައި
އަންގާލާނަމޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް އުނދަގޫ އަދި މި އޮންނަ ޕްރޮސީޖަރތަކުގެ ތެރެއިން މިނިސްޓްރީތަކުގެ
ޓެކްނިކަލް ފަރާތްތަކާ ޑީލްކޮށްގެން އެ ކަންކަން ސާފުކުރަން. އެހެންވެ، ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކުރަން މި ޖެހެނީ ވެސް.
އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ނިންމަންވީނޫންތޯއޭ ކޮންކޮން ކަންތައްތަކެއްތޯ ސާފުކުރަނީ މިނިސްޓަރުގެ އަރިހުން.
ހަމައެކަނި ސޯލާގެ މައްސަލަތޯ ނޫނީ ހަމައެކަނި ކުނީގެ މައްސަލަތޯ. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެންމެ އަސަދުاله؛ ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސަދުاله
ޝިހާބް އެ ހުށަހެޅުއްވި ޚިޔާލާ މެދު އެއްވެސް ބޭފުޅަކު އިތުރު އެއްޗެއް ދަންނަވައިލަން އޮތްނަމަ... މަތިވެރި
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު.
6

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ވެސް ހީވަނީ ރަނގަޅު ވާހަކައެއްހެން ދެއްތޯ އެ ދެއްކެވީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސްޕެސިފިކްކޮށް
މިއަދު މި ނިންމީ އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓަރ އަދި ކަމާ ބެހޭ އެހެން އިދާރާތަކުގެ ބޭފުޅުން މި ގެންނަނީ ކޮން
ކަމެއްކަން ވޯޓަކުން މި ނިންމީ. އެއް ކަމަކަށް މި އޮތީ ސޯލާ މިސްކިތުގައި ހަރުކުރާ މައްސަލައިގައި. އަނެއް ކަމަކަށް
އަޅުގަނޑުމެން ގާބޭޖް މައްސަލަ. އެހެންވީމާ، އެ ކްލެރިފައިވެގެން، ސްޕެސިފައިވެގެން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ދެ
ކަންތައް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެ އޮތީ ހަމަޖެހިފައި ކަންނޭނގެ. ދެން އިތުރު ކަމެއް އޮތިއްޔާ އެހެން ބޭފުޅަކު
ފާހަގަކޮށްލަންވީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ސިޓީ އެ ބޭފުޅަށް ފޮނުވާއިރުގައި އެކަށީގެންވާ މުއްދަތު އެ ބޭފުޅުންނަށް
ތައްޔާރުވެވޭނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެ ކަންތައްތައް އިންތިޒާމުކޮށްލިމަ ރަނގަޅުވާނެހެން. ޙަޤީޤަތުގައި
ސްޕެސިފައިކުރެވިފައި މި އޮތީ ދެ މައްސަލަ. ދެން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ސީދާ އެ ޑައިރެކްޓް ނޫނަސް
އިންޑައިރެކްޓްކޮށް އެހެން ކަންތައްތަކަށް މެންބަރުން ސުވާލުކުރާނެ. ދެން އޭގެ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި
ކޮންމެހެން އެ ދުވަހުގެ އެޖެންޑާގައި ނެތިއްޔާ އަދި މަޢުލޫމާތު މިނިސްޓަރު އަތުގައި ނެތިއްޔާ އެ ސުވާލުތަކަށް
ޖަވާބުދޭކަށް ނުޖެހޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެނގިވަޑައިގަންނަވާ މިންވަރަކުން މިނިސްޓަރުން ޖަވާބުދެއްވާނެ ކަމަށް
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ވަޙީދު.
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. އާދެ! ދެންމެގައި ހަމަ ރަނގަޅު ޚިޔާލުފުޅެއް އެ ހުށަހެޅުއްވީ. ދެން އަޅުގަނޑަށް ވެސް
ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މިތާނގައި މި ވޯޓަށްއެހީ ހަމަ ދެ ކަންތައް ސާފުކުރަން ދެއްތޯ. ދެން މިނިސްޓްރީގެ މެންޑޭޓުގެ
ތެރޭގައި ހިމެނޭ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ކަންތައްތައް ވެސް. މިއީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މަދުން ނޫނީ ނުލިބޭނެ
ފުރުޞަތެއް ދެއްތޯ މިނިސްޓަރު މިތަނަށް ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މަޢުލޫމާތު. މިއީ ހަމަ މިކަން ވެސް
ރަނގަޅު ކަންނޭނގެ ފާހަގަކޮށްލަން. އެއީ ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށުގައި މިހާރު އަދިވެސް ނުނިމި ހުރީ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ
މައްސަލަ. ހަމަ ފުދޭވަރަކަށް ބޮޑަށް އެބަހުރި ބައެއް ތަންތަނުގައި ވެސް. ދެން އެކަމަކު ހަމަ ދެންމެގައި އެ
7

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް ސްޕެސިފިކަލީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވާ
ކަންތައްތައް ސިޓީގައި ފާހަގަކޮށްލުން، މެންޝަންކޮށްލުން އެއީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ދެކެން.
އޭރުން ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަލާމަތްވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ
އިބްރާހީމް.
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ފުރަތަމަ ހުށަހެޅިގެން އެ ދިޔައީ ކުނީގެ މައްސަލަ. ކުނީގެ މައްސަލައިގައި
އަޅުގަނޑުމެން މި ނިންމީ ހަމައެކަނި ވަޒީރު ހާޒިރުކުރާކަށް ވެސް ނޫން. ވަޒީރާ އެކީގައި އެއާއި ގުޅުންހުރި އެހެން،
މިސާލަކަށް ވެމްކޯ ކަހަލަ ދާއިރާތައް ވެސް އެއްކޮށް ހާޒިރުކޮށްގެން ކުންޏާ ބެހޭ ގޮތުން ރަށްރަށުގައި ކުނި ނައްތާލުމާ
ބެހޭ ގޮތުން ހުރި މައްސަލަތަކާ ބެހޭގޮތުން ވާހަކަދައްކަން. އޭގައި އަނެއްކާ ވެސް އެނަރޖީގެ ވާހަކަ ނުވަތަ
މިސްކިތްތަކުގެ ކަރަންޓު ޚަރަދު ކުޑަކުރުމުގެ ވާހަކަދެއްކީމަ އަނެއްކާ ވެސް އެއްބަޔަކު އެބަ ބަކީވޭ ވެމްކޯގެ ބޭފުޅުން.
އެހެންވީމާ، ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ތަންކޮޅެއް ބޮޑަށް ދެންމެ ހަމަ އެހެން ބޭފުޅުން ވެސް އެ ފާހަގަކުރެއްވި
ގޮތަށް ތަންކޮޅެއް ސްޓްރެޖެޓިކް ގޮތެއްގައި އަސްލުގައި މިސާލަކަށް ބަޔަކު ގެނެސްގެން ނުވަތަ ދައުލަތުގައި ހިންގަން
ތިއްބެވި ބޭފުޅުންތަކެއް ގެނެސްގެން މިތާ ވާހަކަދައްކާ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަންކޮޅެއް އެއްކަލަ ޑީޕް
ވިސްނުމެއް ނުވަތަ ތަންކޮޅެއް ފުޅާ ވިސްނުމެއްގައި ކުރެވޭ ސުވާލުތައް ވެސް ނުވަތަ ދެކެވޭ ވާހަކަ ވެސް އެ
ޑިސްކަޝަން ވެސް ބިނާކުރެވޭނެ ގޮތަކަށްދާން. އަސްލު މިސާލަކަށް ތިން، ހަތަރު، ފަސް، ހަ ކަމެއް އެއްފަހަރާ
އެއްކޮށްލައިގެން ދެތިން ހަތަރު ބަޔަކު ގެނެސްގެން މިތާ ކަމެއް ކުރުމަށްވުރެން ބޮޑަށް މިސާލަކަށް ކުނީގެ ކަންތަކުގައި
މައްސަލައަށް ޙައްލެއް ހޯދަން މަސައްކަތްކުރާ ކަމަށް ވަންޏާމުން ކުންޏާ ގުޅުންހުރި ވަޒީރާ އަދި ވެމްކޯގެ ބޭފުޅުންނާ
ދެން ވެސް އެހެރަ މުހިންމު މުއައްސަސާތަކެއް ހުރެއްޖެއްޔާ އެ މުއައްސަސާތަކުގެ ބޭފުޅުން ގެންނަވައިގެން.
އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ތއްޔާރުވާން ތަންކޮޅެއް ބޮޑަށް. އަދި އެ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާނެ މިސާލަކަށް
ކުނީގެ ޙައްލަކީ ކޮބައިހޭ ކިޔާފައި ފޮނުވާ ސުވާލަކަށްވުރެން ބޮޑަށް ނުވަތަ ކުނީގެ، ނޫނިއްޔާމުން މިސާލަކަށް
ސްޕެސިފިކަލީ ހުރެދާނެ ބައެއް ރަށްރަށުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ކަންކަން ގޯސްކޮށް ހުރެފަ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ
8

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
މައްސަލަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ޑިފައިންވާން އެބަޖެހޭ. ކޮބައިތޯ މައްސަލައަކީ. ކޮން މައްސަލައަކަށްތޯ އަޅުގަނޑުމެން
ވަޒީރަކު ގެނެސްގެން ނުވަތަ ވެމްކޯ ބޭފުޅުން ގެނެސްގެން މި ސުވާލުކުރެވެނީ. ކޮން މައްސަލައަކަށް ޙައްލެއް
ހޯދަންތޯ އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ. ޖެނެރަލީ ވަރަށް ޖެނެރަލްކޮށް ރާއްޖޭގެ ކުނީގެ މައްސަލައަށް އޮތް ޕްލޭނަކީ
ކޮބައިހެއްޔޭ އަހާލާކަށް ކޮންމެހެން މިތަނަށް ވަޒީރަކު ގެނެސްގެން ނުވަތަ ވެމްކޯ ގެނެސްގެން އެކަން ކުރުމުގެ
ބޭނުމެއް އަޅުގަނޑަކަށް ހަމަ ނުފެނޭ އިނގޭތޯ. އެއަށްވުރެން ބޮޑަށް ތަންކޮޅެއް ސްޓްރެޖެޓިކް ގޮތެއްގައި ތަންކޮޅެއް
ފުޅާ ވިސްނުމެއްގައި، ޑީޕް ވިސްނުމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންތައްތަކެއް ކުރަން އެބަޖެހޭ. ކީއްކުރަންތޯ
އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަކަށް އައިސްގެން ކޮމިޓީގެ ތެރޭގައި ކުނި ނައްތާލާ ވާހަކަ ހަމަ ކިހާވަރެއްގެ
އިޝޫއަކަށްވެގެންތޯ މި އުޅެނީ. ކޮބައިތޯ އެ އިޝޫއަކަށްވެގެން މި އުޅޭ ސަބަބަކީ. ކޮން ތަންތަނެއްގައި ކޮންކަހަލަ
މައްސަލަތަކެއް ހުރެގެންތޯ. މި އެއްޗެހިތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އައިޑެންޓިފައިވާން އެބަޖެހޭ. ފުރަތަމަ ބަޔަކު
ގެނެސްގެން މިތާނގައި އަދި ވާހަކަދެއްކުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އައިޑެންޓިފައިވާންޖެހޭ ނޫނީ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން އައިޑެންޓިފައިނުވާ ކަމަށް ވަންޏާމުން ވަޒީރު ގެނެސްގެން މި އުޅެނީ ނުވަތަ ވެމްކޯއިން
ގެނެސް މި އުޅެނީ އަޅުގަނޑުމެން އެއެއްޗެހިތައް އައިޑެންޓިފައިކުރަންތޯ ނޫނީ އެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައި
އެބަހުރިތޯ އެއްވެސް ތަނެއްގެ އެއްވެސް މައްސަލައެއް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ މައްސަލައެއް އޮވެގެނެއްނޫންތާ
އަޅުގަނޑުމެން މި ގެންނަނީކީ. މައްސަލައެއް އޮތްތޯ ބަލަން ގެންނަނީތޯ ނޫނީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާވަރުގެ
މައްސަލައެއް އޮވެގެން އެ ބޭފުޅުގެން ގެނެސްގެން މިތާ ވާހަކަދައްކަނީތޯ. ކަންބޮޑުވާވަރުގެ މައްސަލައެއް އޮވެއްޖެއްޔާ
ކޮބައިތޯ އެ މައްސަލައަކީ. ކޮބައިތޯ އެ އައިޑެންޓިފައިވާން އެބަޖެހެއޭ ކޮން ތަންތަނެއްގައި ހުރި ކޮން މައްސަލައެއްތޯ
މި އުޅެނީ ނުވެގެން. ކޮން ކަމެއްތޯ ނުވެގެން މި އުޅެނީ. މިސާލަކަށް މާލެއަށް ބަލައިފިއްޔާ މާލޭގައި ކުނި
މަގުމަތީގައި ގިނަވެގެންތޯ ނޫނިއްޔާ ކުނި ތަފާތު މައްސަލައެއް މާލޭގައި އަސްލުގައި މާލެއަށް ބަލައިފިއްޔާ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އަޑުއިވެނީ. އެއީ ކުނި ނައްތާލުމަށް ޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ހޭދަ ބޮޑުވެގެން މި އުޅެނީ ވަރަށް
ބޮޑަށް. ގޭގެއިން ކުރަންޖެހޭ ހޭދަ ބޮޑުވެގެން. އެހެންވީމާ، އެއަށްތޯ އަޅުގަނޑުމެން އަމާޒު މި ކުރަން ބޭނުންވަނީ.
ނޫނީ ދެންމެ ވެސް ހަމަ އިއްޒަތްތެރި އެހެން މެންބަރަކު އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ
އައިޑެންޓިފައިވާން ކޮން ސުވާލުތަކެއްތޯ ކުރަން މި އުޅެނީ ނުވަތަ ކޮން ކަމަކާ ބެހޭގޮތުންތޯ ވާހަކަދަކަން މި އުޅެނީ.
އެހެންނޫނިއްޔާ ވަޒީރު ވަޑައިގެންފައި ނުވަތަ އެ ވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅަކު ވިދާޅުވާނެ ހަމަ ދެންމެ އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް
ދެން ތިމަންނަމެން ތީތި ބަލައިލާފައި ޖަވާބުދޭނަމޭ އެކަހަލަ ވާހަކައެއް. އެހެންވީމާ، އަސްލު މައްސަލަ ޙައްލެއް ހޯދަން
ބޭނުންވާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގެންޖެހޭނެ. އައިޑެންޓިފައިވާންޖެހޭނެ. އެ މައްސަލައަށް
9

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
ޙައްލެއް ހޯދަން ކުރާ ކަމަކަށް ބަޔަކު ގެނެސްގެން ދައްކާ ވާހަކަ ވާންޖެހޭނީ. ހަމަ މިތަނަށް ވަޒީރަކު ހާޒިރުކުރުން
ނުވަތަ ވެމްކޯ ހާޒިރުކޮށްގެން އެއީކީއެއް އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ތާއީދުކުރެވޭ ކަމެއް ނޫން. އެކަން ކުރުމުގެ ކުރިން
އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ވެސް ހުންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ކޮމިޓީ ތެރޭގައި
ތައްޔާރުވުމުގެ ގޮތުން. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ހަމަ ޖެނެރަލީ ވަރަށް ޖެނެރަލް ސުވާލެއް ދޫކޮށްލާފައި ދެން ފަހަތުން
އަޅުގަނޑުމެން ހިތަށްއެރި ވާހަކަތަކެއް ދައްކާ ކަމުގައި ވަންޏާ މީތި އެހާ ރަނގަޅެއް ނޫން ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވެސް
ހަމަ ފާހަގަކުރެވޭތީވެ ހަމަ މި ހުށަހެޅި ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑަށް ވެސް
ފެންނަނީ އަދި ހަމަ ވަރަށް އެއް ކަމެއް ހުށަހަޅާފައި އެ ކަމަކަށް ތަންކޮޅެއް ހަމަ ޑީޕްލީ އަޅުގަނޑުމެން މިތާ
ވިސްނަން ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކެއް އޭގެ ތެރެއިން އޮތް ކަންތައްތަކެއް ނުވަތަ މައްސަލައެއް ވަރަށް ހަމަ
އައިޑެންޓިފައިކޮށްފައި އެ ސުވާލުތައް ފޮނުވައިގެން އެއަށް ޙައްލެއް ހޯދަން މަސައްކަތްކުރުން. އެއީ އަޅުގަނޑަށް ހަމަ
ފެންނަ ގޮތަކަށްވާތީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވައިލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެހެން އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއްގެ ޚިޔާލެއް ނުވަތަ މައްސަލައެއް.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސަދުاله ޝިހާބް.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސަދުاله ޝިހާބް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. އާންމުކޮށް އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލު ސެކްރެޓޭރިއޭޓާ ކުރާ ސުވާލެއް. އާންމުކޮށް އެކަހަލަ
މައްސަލަތަކުގައި ކިހިނެއްތޯ ސިޓީ ޑްރާފްޓްކުރައްވާއިރު މުގައްރިރާ މަޝްވަރާކޮށްފައިތޯ ފޮނުވަނީ ނޫނީ މިހާރު؛
އަޅުގަނޑުގެ މިހާރުގެ ޚިޔާލަކީ އަޅުގަނޑުމެން މުގައްރިރު ދެއްވަވާށޭ ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތެއް
ހުށަހަޅަން ބޭނުންވާ ސުވާލުތަކެއް ހުށަހަޅައިލުމަށް. އަދި އިތުރު ވަގުތެއް ދީފައި އެ އަޅުގަނޑަށް ވެސް ހީވަނީ
ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ރިސަރޗެއް ވެސް ކޮށްލަންޖެހޭނެ ކަންނޭނގެ މިހާރު ގޮއްސަ ހުރި ހިސާބުތަކާއި އެއްޗެހި
ބަލައިލާފައި ދެން އެ ސުވާލުތައް ކުރައްވަންވެއްޖެއްޔާ ހަމަ ކުރަން ޓައިމް ވެސް ބޭނުންވާނެ. އެހެންވީމާ، އެއް
ދުވަސްވަރުގައި ނޫނީ ދެ ދުވަސްވަރުގެ މުއްދަތެއް ދެއްވާށޭ މެންބަރުންނަށް އެ ބޭނުންވާ ސްޕެސިފިކް ސުވާލުކުރަން.
އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮމިޓީ ބާއްވައިގެން ވިޔަސް އަދި ކޮމިޓީ ނުބާއްވާ ވިޔަސް ސެކްރެޓޭރިއޭޓުން
ކަނޑައެޅިދާނެއޭ މިއްޔޭ އަޅުގަނޑުމެން މި ސިޓީގައި މިނިސްޓަރުގެ އަރިހުން ސާފުކުރަން ބޭނުންވާ ކަންކަމަކީ.
10

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އަދި އެއާއެކީގައި މިއަދު ހަމަ ޖަލްސާގައި އަޅުގަނޑަށް ވެސް އޭތި
ފާހަގަކޮށްނުލެވި އިނީ. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ނިންމައިލަން ހަފުތާގެ ކޮން ދުވަހެއްގައި ކޮން ގަޑިއެއްގައިތޯ
އަޅުގަނޑުމެން ކޮމަން ޖަލްސާ ކޮންމެ ހަފުތާއަކު ވެސް ބާއްވާނީ. އެއަށް ހަމަ އެންމެ ބޭފުޅުންގެ ޚިޔާލަށް
ހުޅުވައިލަން. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއަށް މުލަކު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނައުފަލް
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި ވާހަކަ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި ދަންނަވަން. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު
މުޞްޠަފާ.
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަފުތާއަކު އެއް ދުވަސް މިހެން ޚާއްޞަކޮށް ބާއްވާ ކަމަށް ވަންޏާމުން، ވާހަކައަކީ އެއީ ރަސްމީ
ދުވަސްތާ ދެއްތޯ. ރަސްމީކޮށް ހަމަ ކޮންމެ ހަފުތާއަކު ވެސް ބޭއްވޭ ދުވަސް ޚާއްޞަ ކަމެއް އައިސްގެން އަދި ޚާއްޞަ
ޖަލްސާއެއް ނޫނިއްޔާ. އެއީ ކަންނޭނގެ މުގައްރިރު އެ ފާހަގަކުރެއްވި ކަމަކީ. އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ޖަލްސާ ހަމަ މި
އޮންނަ ތިން ދުވަހުގެ ތެރެއިން ކޮންމެވެސް އެއް ދުވަހެއް އެއަށް ކަނޑައަޅަން އިނގޭތޯ. އިތުރު ދުވަހެއް ނުނަގާ.
އާންމުކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ފްލޯރ މި އޮންނަ ތިން ދުވަސް. އެއީ ހޯމަ، އަންގާރަ، ބުދަ ތިން ދުވަހުގެ ތެރެއިން
ކޮންމެވެސް އެއް ދުވަހެއްގައި ހަމަ އެ ކުރިއަށްގެންދަން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅަން މިއަދު
މިއީ، މިއަދަކީ ހަމަ ބުދަ ދުވަސް ދެއްތޯ. ހޯމަ. އެހެންވީމާ، ހޯމައަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަނީ. ގިނަ ބޭފުޅުން އެގޮތަށް
ކަންނޭނގެ އެ ވިދާޅުވަނީ ވެސް އިނގޭތޯ. ހޯމަ ދުވަސް އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީ ހަމަ ގަވާއިދުން ބާއްވާ
ދުވަސް ގޮތުގައި ހަމަޖައްސަވައިދެއްވުމަށް. އާދެ! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ރަސްމީކޮށް ހުށަހަޅައިލަން އިނގޭތޯ
ކޮންމެ ހަފުތާއެއްގެ ވެސް ހޯމަ ދުވަހުގެ 10:30 އެއީ މި ކޮމިޓީ ބާއްވާ ގަޑި ކަމަށް ހަމަޖައްސަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ފުނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މަމްދްޫޙ.
ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މަމްދްޫޙ ވާހަކަދެއްކެވުން:
11

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮންމެ ހަފުތާއެއްގައި ރެގިއުލަރ މީޓިންގ ބާއްވާނެ
ދުވަހެއް ހުށަހެޅުމަށް ޓަކައި މިހާރުވަނީ ހުށަހެޅުމެއް ލިބިފަ. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވަނީ ކޮންމެ ހަފުތާއެއްގެ ހޯމަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 10:30 ގައި ބައްދަލުވުން
ބާއްވަން. އަދި މި ހުށަހެޅުމަށް ފުނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މަމްދްޫޙ ވަނީ ތާއީދުކުރައްވާފަ.
އެހެންކަމުން، މި ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދު ލިބިފައިވާތީ ތި ބޭފުޅުންގެ ވޯޓަށް ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮންމެ ހަފުތާއެއްގެ ބައްދަލުވުން ހޯމަ ދުވަހުގެ 10:30 ގައި ބޭއްވުމަށް
ޓަކައި އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް މި ކޮމިޓީގައި ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ އިއްތިފާގުން ފާސްވީ ކަމުގައި
ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ. ދެންމެގައި ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސަދުاله ޝިހާބްގެ ޚިޔާލާ
އެއްގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަގުތު ދޭނަން މި ހަފުތާގެ ހޮނިހިރު ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަސްމީ
ވަޓްސްއަޕް ގްރޫޕަށް އެ ބޭފުޅަކު ބޭނުންވާ ސުވާލެއް ހުށަހަޅައިލަން. އޭރުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ބޭފުޅުންނަށް ވެސް
އޭތި ލިބިގެންދާނެ. އޭރުން އެއަށް ބޭސްކޮށްފައި ހަމަ އާދިއްތަ ދުވަހު އެ ބޭފުޅުންނަށް އެ ސިޓީތައް ބޭރުކޮށްލެވޭނެ.
އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް ޢަމަލުކޮށްދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކީގައި އަޅުގަނޑު
އިސްނަގައިގެން އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ އަދި އެޓަރނީ؛ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހަށް ވާނީ
ސިޓީއެއް ؛ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ވާނީ ސިޓީއެއް ފޮނުވާފައި ރާއްޖޭގައި އެކިއެކި މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން
އެންވަޔަރަންމަންޓް މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ޖޫރިމަނާކޮށް އެ ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ ދައުލަތަށް ނުދައްކާ ހުރި ފަރާތްތަކުގެ
މަޢުލޫމާތު ހޯދަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކުމެ އެ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތަށް ފޮނުވައި ޝަރީޢަތާ ހިސާބަށް
ގޮއްސަ ހުރި މައްސަލަތަކާއި އަދި ނުގޮސް ހުރި މައްސަލަތަކާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ހޯދަން. ސަބަބަކީ މިގޮތަށް ދިމާވާ
ކަންކަމަށް އެ ލިބެންވާ ޖޫރިމަނާ ނުވަތަ އޭގެ އަދަބު ތަންފީޒުނުވާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ކަންކަމުގައި މި ހެދިފައިވާ
ގާނޫނުތަކުގެ އެއްވެސް ބޭނުމެއް ނެތް ކަމަށް ފެންނާތީ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒިންމާއެއްގެ ގޮތުގައި ހަމަ
ގަބޫލުކުރެވޭތީ އެ ބޭބޭފުޅުން މި ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކޮށް ވާހަކަދެއްކުމަށް ވިސްނާފައި މި މަޢުލޫމާތު ހޯދަން. މިހާރު
އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީން އޮތީ މި މަހުގެ ނިޔަލަށް ވަގުތަށް އެދިފަ. އެހެންނަމަވެސް، ބަންޑާރަ ނައިބު
އޮފީހުން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އޮތް އެ ސިޓީގެ ޖަވާބު ލިބިފަ. މިހާރު ތި ބޭފުޅުންނަށް ތި
12

އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 17 ޖުލައި 2024
ފެނިވަޑައިގަންނަވަނީ ބަންޑާރަ ނައިބު އޮފީހުން ފޮނުވާފައި އޮތް ސިޓީގެ ޖަވާބު. އާދެ! މަޝްވަރާ އެއީ މުގައްރިރަށް
އިޚުތިޔާރުގެ ތެރެއިން ހަމަ މި މަޢުލޫމާތު، ދެން މި މަޢުލޫމާތު ލިބުނީމަ މިއަށް ކަންކުރާނެ ގޮތަށް ކޮމިޓީގައި
މަޝްވަރާއަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އަހައިލާނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ސިޓީއާ މެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް
ޓަކައި ދެން އަންނަ ކޮމިޓީއަކަށް އެޖެންޑާކުރާނެ ވާހަކަ ދަންނަވައިލަން. އިތުރު އެއްވެސް ކަމެއް. އާދެ! އެއްވެސް
ކަމެއް ނެތް ކަމަށް ވަންޏާމުން އަޅުގަނޑުމެން 11 ޖަހާއިރުގައި ވޯޓު ވެސް އޮތުމާ އެކީގައި މިހާހިސާބުން މިއަދުގެ
ކޮމިޓީ ނިންމައިލާނަން. ތިޔަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަޑައިގެންދެއްވި ކަމަށް ޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް
ޝުކުރުދަންނަވަން. والسالم عليكم ورحمة هلا.
____
13